

Pokračování v trestném činu znásilnění

Při pokračujícím jednání je třeba u znásilnění posuzovat každý dílčí útok samostatně a u každého z nich zkoumat, za jakých okolností k němu došlo. Nejde spojovat a zaměňovat okolnosti, za kterých probíhaly jiné sexuální kontakty u partnerů nebo osob, které se spolu občasně pohlavně stýkají. U každého jednotlivého útoku, u každého dílčího sexuálního aktu, je třeba brát na zřetel chování poškozené, zejména jakou ochotu se sexem v konkrétní chvíli projevuje. Pro právní posouzení je rozhodné to, co vyplynulo ze zjištěných skutkových okolností, za nichž k jednotlivému dílčímu útoku došlo. Posouzení jednání pachatele jako znásilnění nebrání, že mezi jednotlivými dílčími útoky došlo k situaci, že poškozená v některém případě sex odmítla a sexuálními aktivitami se bránila, v jiných s pohlavním kontaktem souhlasila. Taková situace bude spíše vzácným případem znásilnění, ale nelze ji vyloučit obzvláště v komplikovaných partnerských vztazích, kde se partneři hádají a usmiřují, či mezi nimi vznikají konfliktní situace, a lze připustit, že se mohou tyto méně či více náhodné neshody promítnout i do pohlavního chování. Vždy je však třeba vycházet z vůle a dobrovolnosti obou partnerů a z toho, zda je odpor poškozené vážně míněný. Proto je důležité u každého dílčího útoku pečlivě zkoumat, za jakých okolností se posuzovaný pohlavní akt odehrál, a zda jednotlivý dílčí útok naplňuje všechny znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 185 tr. zákoníku, a v jakých jeho alternativách.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 8 Tdo 1170/2021-849 ze dne 24.11.2021)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného K. F., nar. XY v XY, trvale bytem XY, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 5. 2021, sp. zn. 8 To 25/2021, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 3 T 38/2020, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného K. F. odmítá.

Z odůvodnění:

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2020, sp. zn. 3 T 38/2020, byl obviněný K. F. uznán vinným 1) zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, 2) zločinem těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. a), b), c), d) tr. zákoníku.

2. Za tyto zločiny odsouzen podle § 145 odst. 1 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří roků, jehož výkon mu byl podle § 84 odst. 1 a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen za současného stanovení dohledu na zkušební dobu pěti roků. Podle § 85 odst. 2 tr. zákoníku ve spojení s § 48 odst. 4 tr. zákoníku mu byla uložena přiměřená omezení a povinnosti spočívající v tom, aby v průběhu zkušební doby podle svých sil odčinil nemajetkovou újmu, již způsobil trestným činem, aby se podrobil vhodnému programu psychologického poradenství, a aby se zdržel aktivního kontaktu s poškozenou. Podle § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku mu byl uložen trest propadnutí věci, a to věci ve výroku popsaných. Bylo též rozhodnuto o náhradě nemajetkové újmy.

3. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 5. 5. 2021, sp. zn. 8 To 25/2021, z podnětu odvolání obviněného rozsudek soudu prvního stupně podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr.

ř. částečně ve výroku o vině pod bodem 2), ve výroku o trestu a ve výroku o náhradě nemajetkové újmy zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného nově uznal vinným pod bodem 2) přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. a), b), c), d) tr. zákoníku, a obviněného za tyto přečiny a za zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, ohledně něhož zůstal rozsudek soudu prvního stupně nezměněn, odsoudil podle § 185 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvou roků a šesti měsíců, jehož výkon podle § 84 odst. 1 a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří roků za současného stanovení dohledu nad ním. Podle § 85 odst. 2 a § 48 odst. 4 písm. d), e) tr. zákoníku mu uložil přiměřená omezení a povinnosti, jež vymezil ve shodě s rozsudkem soudu prvního stupně. Nově též rozhodl podle § 228 odst. 1 tr. ř. o povinnosti obviněného k náhradě nemajetkové újmy poškozené.

II. Dovolání obviněného

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. dovolání, jímž k činům v bodě 1) i 2) vytýkal, že závěr o vině je založen na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Vady shledal v řízení, které vydání tohoto rozhodnutí předcházelo, a s odkazem na články 36 a 40 Listiny základních práv a svobod vytýkal extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními, protože nemají vazbu na důkazy, které byly ve věci provedeny, a to především s ohledem na obsah výpovědi poškozené, kterou obviněný považoval v některých jí uváděných souvislostech za nevěrohodnou. Soudy podle obviněného nepostupovaly v souladu se zásadami stanovenými v § 2 odst. 5, 6 tr. ř., a jednotlivé znaky trestných činů, jimiž byl uznán vinným, řádně neobjasnily, a nepostupovaly ani v souladu se zásadou „in dubio pro reo“.

5. U činu pod bodem 1) obviněný poukázal na proběhlý skutkový děj, který považoval za nedostatečně objasněný se zřetelem na vztah, který s poškozenou udržovali, a zásadní problém spatřoval v jejím chování, v jehož rámci připustila, že některé styky byly podle ní dobrovolné, jiné nikoliv, což klade na pachatele trestného činu nároky vyznat se v tom, kdy jsou styky vynucené a kdy nikoliv. Obviněný poukázal na obsah svých výpovědí, kde uváděl, že zásadním problémem je chování poškozené, která se měla stát obětí znásilnění, ale na druhou stranu připustila i konsenzuální pohlavní styky, a on tudíž nemohl poznat, kdy s ním chce či nechce mít pohlavní styk, obzvláště když po tvrzených znásilněních s ním dál pohlavní styk vykonávala dobrovolně, přičemž není normální, aby oběť tohoto trestného činu pachateli dávala prostor pro vytvoření hlubšího vztahu. Nepochopitelné a těžko uvěřitelné bylo chování poškozené i v tom, že obviněného zvala do bytu, do své postele, umožňovala mu u sebe přespát a měla s ním i nadále anální a orální sex. Takové chování nenasvědčuje tomu, že by k němu měla odpor poté, co ji znásilnil, a to ani z hlediska znaleckého posudku, podle něž k obviněnému měla ambivalentní vztah a nebyla schopná se jednoznačně rozhodnout, zda do jejího života patří či ne, brala jejich vztah jako flirt a sexuální záležitost, a proto nemohl vědět, jak se k ní chovat. Nikdo nevyhloučil, že ho měla ráda, když poté, co jej oznámila na policii, měla výčitky svědomí a bála se, aby nedostal vysoký trest nebo aby nebyla obviněna z křivého svědectví, což nejsou pocity ublížené ženy a oběti trestného činu znásilnění.

6. Významným bylo, že poškozená neoznámila znásilnění bezprostředně poté, co k němu došlo, ale až s několikaměsíčním odstupem, poté co se setkala se svědkyní K. B., která poškozené líčila psychické problémy při rozchodu s obviněným. Obviněný poukázal i poškozenou tvrzený hluboký spánek, během kterého neměla vědět, že manipuloval s její rukou na svém těle a snažil se jí vniknout do pochvy svým pohlavním orgánem či rukou. Jedině soud může určit, zda je taková spánková pasivita vůbec možná a tvrzení poškozené je pravdivé, když pro takový závěr nepostačuje pouze vyhodnocení důkazů, a to ani s přihlédnutím k obsahu elektronické komunikace mezi ním a poškozenou, která podle něj není zcela úplná. Zjištěný skutkový stav z uvedených důvodů není postačující pro závěr o

naplnění znaků zločinu znásilnění, z něhož byl obviněný uznán vinným, protože se jimi soudy dostatečně nezabývaly.

7. K činu pod bodem 2), který byl upraven odvolacím soudem, jenž shledal, že se obviněný trestného činu ublížení na zdraví dopustil v nevědomé nedbalosti, poukázal na nutnost, aby byl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou pochybnosti, a to i s ohledem na subjektivní stránku, která u nevědomé nedbalosti předpokládá, že sice nevěděl, že může způsobit svým jednáním vzniklý následek, avšak vědět to mohl vzhledem k okolnostem, za kterých k činu došlo, anebo ke svým poměrům. Soud druhého stupně však nerozlišil, o jakou z těchto variant se jedná, a tedy závěr, že byly splněny podmínky § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, není řádně objasněn. V té souvislosti však ani řádně nevyložil, do jaké míry zjištěné skutečnosti ovlivnily vznik posttraumatické stresové poruchy poškozené a jak se obviněný o nich mohl dovědět.

8. V závěru dovolání obviněný požadoval, aby Nejvyšší soud rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 5. 2021, sp. zn. 8 To 25/2021, zrušil a věc vrátil tomuto soudu se závaznými pokyny k dalšímu řízení. Současně požádal o odklad vykonatelnosti rozhodnutí o trestu odnětí svobody.

III. Z vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství

9. Státní zástupkyně působící u Nejvyššího státního zastupitelství k dovolání obviněného shledala, že výhrady uplatněné v dovolání již soudy obou stupňů posuzovaly, jde o jejich opakování, což zpravidla vede k závěru o zjevné neopodstatněnosti dovolání ve smyslu § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. (viz rozhodnutí ze dne 29. 5. 2002 sp. zn. 5 Tdo 86/2002). V té souvislosti poukázala na body 86. až 108. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně a body 25. až 28. odůvodnění rozsudku soudu odvolacího, ze kterých je zřejmé, že soudy zcela jasně, srozumitelně a s logickou přesvědčivostí vysvětlily, ze kterých důkazů vycházely a jakými důvody byly vedeny k takovému způsobu jejich hodnocení, na jehož podkladě přijaly za prokázaný skutkový podklad právního závěru o naplnění všech znaků skutkové podstaty zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Soudy posoudily i okolnosti týkající se části útoku, k nimž došlo v důsledku tvrdého spánku poškozené, při němž nebyla schopna dát svůj odmítavý postoj najevo a o skutečném průběhu vykonaných sexuálních praktik se dozvíдалa prostřednictvím elektronické komunikace s obviněným, který sám opakovaně zdůraznil, že se jich vědomě neúčastnila, což podle znalců je situace, k níž dojít může. Nebylo ani vyloučeno, aby poškozená s obviněným měla vztah „jakéhosi přátelství s benefitem“, nešlo však o partnerské pouto, což vysvětlovalo i možnosti opakovaného přespání, jak plyne z výpovědi poškozené, která v těchto dimenzích obviněnému chtěla vyjít vstříc, nikoliv však z hlediska jejich sexuálních kontaktů, tak jak dovolatel naopak namítal.

10. Právě existence jisté vztahové vazby poškozené s dovolatelem a tomu odpovídající způsob, jakým vyjadřovala, že si ho vážila, určitým způsobem ho měla ráda jako spoustu lidí, a proto mu nechtěla nijak uškodit, byla důvodem, pro který se rozhodla podat trestní oznámení se značným časovým odstupem. A to nejen až poté, co se stala objektem jeho jednání pod bodem 2) výroku o vině, uskutečněného dokonce ve čtyřech zákonných variantách nebezpečného pronásledování, ale právě až pod dojmem sdělených zkušeností bývalé partnerky obviněného K. B. Pokud obviněný nesouhlasil s tím, že jednal v nevědomé nedbalosti, státní zástupkyně odkázala na body 34. až 38. odůvodnění rozsudku odvolacího soudu, které je dokladem, že se otázkou zavinění zabýval. Posuzoval subjektivní vztah obviněného ke způsobenému následku v podobě posttraumatické stresové poruchy příčinné souvislosti mezi jednáním obviněného a tímto následkem (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 6 Tdo 320/2018). Na uvedeném podkladě dospěl ke spolehlivému závěru, že obviněný činem pod bodem 2) způsobil těžkou újmu na zdraví ve formě posttraumatické stresové poruchy ve smyslu přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, a proto nebylo možné přisvědčit námitce založené na nesprávném způsobu interpretace zákonných podmínek § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. Protože státní zástupkyně shledala ve vztahu ke všem

obviněným namítaným skutečností přezkoumávaná rozhodnutí správná, závěrem vyjádření navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

11. Vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství bylo zasláno obhájci obviněného k replice, nicméně ten k němu do dne konání neveřejného zasedání u Nejvyššího soudu nezaslal žádné připomínky.

IV. Přípustnost a další podmínky dovolání

12. Nejvyšší soud poté, co jako soud dovolací shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), posuzoval, zda uplatněné námitky obsahově naplňují použité dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., neboť jen na podkladě dovolání relevantně opřené o některý ze zákonných důvodů podle § 265b tr. ř. lze napadená rozhodnutí a řízení jim předcházející podrobit věcnému přezkoumání.

13. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. lze uplatnit, bylo-li rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Podle obsahu podaného dovolání a též vzhledem k tomu, že odvolací soud napadený rozsudek ve smyslu § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal, je zřejmé, že obviněný použil uvedený dovolací důvod v jeho druhé alternativě, neboť současně v dovolání uvedl i další dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

14. Na podkladě důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je zásadně možné namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeního dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci procesních, a nikoliv hmotněprávních ustanovení. Tyto nikoliv právní vady, ale nedostatky ve skutkových zjištěních nelze v zásadě v dovolání vytýkat prostřednictvím žádného důvodu podle § 265b tr. ř. [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2002, sp. zn. 3 Tdo 68/2002 (uveřejněné pod č. 16/2002 – T 396 v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu)]. Na skutkový stav je možné poukázat pouze z hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Proto nepostačuje pouhý formální poukaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů, aniž by byly řádně vymezeny hmotněprávní vady v napadených rozhodnutích spatřované, což znamená, že dovolací důvod musí být v dovolání skutečně obsahově tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou dovolatelem spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen v napadeném rozhodnutí, a teprve v návaznosti na takové tvrzené a odůvodněné hmotněprávní pochybení lze vytýkat i nesprávná skutková zjištění (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 279/03).

15. Podkladem pro posouzení správnosti právních otázek ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu je zásadně skutkový stav zjištěný soudy prvního, příp. druhého stupně, přičemž Nejvyšší je nemůže změnit, a to jak na základě případného doplnění dokazování, tak ani v závislosti na jiném hodnocení předcházejícím řízení provedených důkazů (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2003, sp. zn. IV. ÚS 564/02, či usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III. ÚS 282/03, aj.). To vyplývá z povahy dovolání jako mimořádného opravného prostředku, který je zákonem určen k nápravě procesních a právních vad rozhodnutí vymezených v § 265a tr. ř. a není a ani nemůže být další (třetí) instancí přezkoumávající skutkový stav v celé šíři, neboť hodnotit důkazy v souladu s ustanovením §

2 odst. 6 tr. ř. je právem a povinností soudu prvního stupně, jehož postup ve smyslu § 254 tr. ř. přezkoumává odvolací soud (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2000, sp. zn. II. ÚS 215/1999, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94).

16. Výjimku z těchto pravidel lze připustit toliko v případě nesprávné realizace důkazního řízení, má-li za následek porušení základních práv a svobod ve smyslu dotčení zásadních požadavků spravedlivého procesu (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 4. 2004, sp. zn. I. ÚS 125/04, ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/04, ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04, zejména stanovisko pléna ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14). Zásah Nejvyššího soudu jako dovolacího soudu do hodnocení důkazů proto přichází v úvahu jen v případě, že by skutková zjištění byla v extrémním nesouladu s právními závěry učiněnými v napadeném rozhodnutí, o něž by se jednalo tehdy, kdyby byly zjištěny a prokázány takové vady a nedostatky, které by svědčily o zásadním zjevném nerespektování zásad a pravidel, podle nichž mají být uvedené postupy realizovány (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2000, sp. zn. II. ÚS 215/99, nebo ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, či ze dne 20. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 553/05; též usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2005, sp. zn. III. ÚS 578/04, ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. III. ÚS 376/03, aj.).

17. Nejvyšší soud jako soud dovolací je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy, a proto musí obviněný nedostatky svědčící o porušení pravidel spravedlivého procesu v dovolání skutečně vytknout (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 8 Tdo 849/2006).

V. K námitkám obviněného

18. Podle obsahu podaného dovolání obviněný výhrady zaměřil proti oběma skutkům, které mu jsou kladeny za vinu, protože soudy nedůvodně uvěřily výpovědi poškozené, kterou považoval za nevěrohodnou, a při zjišťování skutkových okolností postupovaly v rozporu se zásadami spravedlivého procesu. Činu pod bodem 1) vytýkal, že soudy vadně posoudily popsání jednání, protože s ohledem na chování poškozené bylo těžké poznat, zda s pohlavním stykem souhlasila nebo ne, a zda jí bylo možné uvěřit, že tento sex odmítala, když mezi nimi existoval citový vztah. U skutku pod bodem 2) tvrdil, že nemohl posoudit být v nevědomé nedbalosti, že v důsledku jemu za vinu kladeného jednání u poškozené vznikne posttraumatická reakce v podobě těžké újmy na zdraví. Z uvedených výhrad je zřejmé, že dovoláním obviněný sice vytýkal nedostatky v učiněných skutkových zjištěních, což s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v zásadě nekoresponduje, ale Nejvyšší soud se jimi zabýval potud, aby posoudil, zda nedošlo k porušení pravidel spravedlivého trestního řízení, a zda právní závěry, které obviněný rovněž zpochybňoval, mají dostatečný podklad ve výsledcích provedeného dokazování. S ohledem na konkrétně vytknuté nedostatky v právním posouzení skutku v bodě 1) a 2) zkoumal, zda uvedenými činy byly naplněny znaky zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku a 147 odst. 1 a § 354 odst. 1 písm. a), b), c), d) tr. zákoníku.

a) K porušení pravidel spravedlivého procesu

19. Nejvyšší soud z hlediska obviněným uplatněných námitek posuzoval, zda soudy provedly dokazování v souladu s § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a zda skutková zjištění k bodu 1), 2) mají podklad v provedených důkazech, a to na podkladě odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí i obsahu připojeného spisu. Z nich zjistil, že soud prvního stupně vycházel pro závěry o vině obviněného sice zásadně z výpovědi poškozené L. R., ale kormě ní i z výpovědí dalších svědků K. B., J. P., Z. V. a J. H. (srov. body 18. až 47.), znaleckých posudků (viz body 50. až 63.), rovněž z obsahu SMS zpráv a z e-

mailové komunikace mezi obviněným a poškozenou. Měl též k dispozici záznam o telekomunikačním provozu telefonu poškozené (viz body 67. až 80.). Soud prvního stupně na základě tohoto dokazování v bodech 87. až 103. rozsudku vysvětlil, jakým způsobem posuzoval věrohodnost poškozené, ze kterých důkazů a skutečností vycházel, a rozvedl, a na základě jakých zjištění a úvah shledal, že její výpověď je věrohodná. Podle odůvodnění lze shledat, že se soud zabýval všemi rozhodnými okolnostmi, především shromáždil potřebný materiál pro to, aby mohl o vině obviněného řádně rozhodnout, prováděl důkazy jak v jeho prospěch, tak i v neprospěch, a objasňoval hlavně to, zda události pod bodem 1) i 2) proběhly tak, jak je ve skutkových zjištění popsáno. Tvrdil-li obviněný, že výpověď poškozené není věrohodná, tak se v tomto kontextu soud zabýval důkladně jeho obhajobou, reagoval na jednotlivé výhrady v návaznosti na obsah provedených důkazů a vysvětlil i důvody, pro které obhajobě obviněného neuvěřil. S ohledem na výsledky provedeného dokazování lze zmínit, že závěry soudů v nich mají oporu.

20. Odvolací soud k obdobným námitkám obviněného uvedeným v odvolání přezkoumal skutková zjištění učiněná soudem prvního stupně a dospěl k závěru, že skutek pod bodem 1) obviněný v převážné části doznal, avšak bagatelizoval intenzitu nátlaku na poškozenou s tvrzením, že z její strany šlo o dobrovolné styky, případně, že neměl možnost rozpoznat, zda s nimi poškozená souhlasí či nikoliv. Považoval za správné, když soud prvního stupně vycházel z výpovědi poškozené, neboť pro pravdivost jí popisovaných skutečností svědčí řada ve věci zajištěných důkazů. Poškozená pro znásilnění na obviněného trestní oznámení výslovně nepodala, ale tato trestná činnost vyplynula až z její výpovědi uskutečněné k okolnostem dopadajícím na čin pod bodem 2).

21. Nejvyšší soud v obsahu přezkoumávaných rozhodnutí neshledal nedostatky procesní povahy, pro stručnost v podrobnostech odkazuje na odůvodnění napadených rozhodnutí, v nichž se soudy nižších stupňů s totožnou argumentací obviněného, jakou uvedl i nyní v dovolání, dostatečně vypořádaly (§ 265i odst. 2 tr. ř.; též srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2008, sp. zn. II. ÚS 2947/08, a rovněž rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Ruiz García proti Španělsku ze dne 21. 1. 1999, č. 30544/96, § 26, a rozsudek ESLP ve věci Helle proti Finsku ze dne 19. 12. 1997, č. 20772/92, § 59-60). Soudy se soustředily na prověření obhajoby obviněného, na kterou adekvátně reagovaly a v přezkoumávaných rozhodnutích vysvětlily důvody svých závěrů ohledně věrohodnosti a přesvědčivosti výpovědi poškozené, která má oporu zejména v záznamech o proběhlé komunikaci mezi obviněným a poškozenou. Je třeba přisvědčit především závěrům soudu prvního stupně, že skutečnosti tvrzené poškozenou odpovídají tomu, jak na konkrétní události obviněný reagoval v e-mailové komunikaci nebo i v SMS zprávách. Z obsahu přezkoumávaných rozhodnutí plyne, že soudy se stejnou pečlivostí prováděly a hodnotily jak důkazy svědčící ve prospěch obviněného, tak ty, které vyznívaly v jeho neprospěch, a to i se zřetelem na případné rozpory v nich (srov. přiměřeně např. nálezy Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2008, sp. zn. II. ÚS 445/06, nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 2726/14, či usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 8. 2015, sp. zn. II. ÚS 1576/15). Nepostupovaly selektivním či jakkoli jednostranným způsobem, jak se snažil naznačit obviněný, když nelze považovat za vadu, jestliže veškeré případné rozpory mezi jednotlivými důkazy, případně mezi obsahem provedených důkazů a tvrzeními obviněného pečlivě objasnily, případně je odstranily doplněním dokazování, eventuálně též provedením důkazů dalších. Uvedené skutečnosti svědčí o správnosti skutkových zjištění, podle nichž k jednání obviněného došlo ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku popsaným způsobem. V odůvodnění dovoláním napadených rozhodnutí je dostatek podkladů pro závěr, že soudy nepominuly existenci rozporů mezi jednotlivými důkazy, a proto po posouzení všech uvedených skutečností může Nejvyšší soud uvést, že skutková zjištění soudů nejsou v žádném, natož v extrémním nesouladu s provedenými důkazy (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, či usnesení ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. III. ÚS 376/03).

22. Lze poznamenat, že ani právo na spravedlivý proces nezaručuje jednotlivci přímo nárok na

rozhodnutí odpovídající jeho názoru, ale zajišťuje mu právo na spravedlivé soudní řízení (srov. přiměřeně např. nález Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2008, sp. zn. II. ÚS 445/06, nález Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 2726/14, či usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 8. 2015, sp. zn. II. ÚS 1576/15), čemuž soudy v posuzované věci dostaly. Na základě uvedeného lze shrnout, že nebylo možné přisvědčit obviněnému, že soudy zjistily skutkový stav věci v rozporu s výsledky provedeného dokazování, naopak ze zjištěných skutečností plyne opodstatněnost a správnost popsaných skutkových okolností v bodě 1) a 2) tzv. skutkové věty.

23. Nejvyšší soud nezjistil nedostatky v procesním postupu soudů zajišťujícím řádné objasnění věci, a proto na podkladě popisu událostí uvedených v bodech 1), 2) mohl zkoumat důvodnost dovolání v části týkající se námitek proti nesprávné právní kvalifikaci.

b) K výhradám proti zločinu znásilnění

24. Obviněný čin v bodě 1) spáchal podle soudem prvního stupně učiněných skutkových zjištění tak, že v období od 22. 2. 2019 do 22. 4. 2019 v bytě poškozené L. R., nar. XY, na adrese XY, v době, kdy zde s jejím svolením přespával, v noci ze dne 22. 2. na 23. 2. 2019, když poškozená tvrdě spala, uchopil její bezvládnou ruku, do které vložil svůj penis a tím, že rukou poškozené pohyboval, se uspokojoval, přičemž rukou jí sahal též na prsa a dráždil jí prsní bradavky, v noci ze dne 13. 3. na 14. 3. 2019, když poškozená tvrdě spala, jí zastrčil prsty do přirození, což ji vzbudilo a odstrčila ho, poté, když ležela na levém boku, ji vzbudilo, když ucítila, že jí obviněný vnikl do přirození penisem, načež ho odstrkávala, obviněný po chvíli soulože zanechal, dne 15. 3. 2019 poté, co přišel do bytu, se s poškozenou nejprve z legrace začal prát, poté se poškozené pokoušel stáhnout kalhotky, což nechtěla a držela si je, následně se jí snažil dostat prsty na přirození, a poté jí provedl orální sex, dne 19. 3. 2020 když poškozená vyšla ze sprchy zakrytá ručníkem, z ní začal proti její vůli ručník strhávat a při tom se snažil vsunout svoji ruku do její pochvy, čemuž se poškozená aktivně bránila a ručník se snažila si na sobě udržet, což se jí však nakonec vzhledem k jeho fyzické převaze nepodařilo, přičemž během zápasu se přesunuli do ložnice, kde ji obviněný zalehl a držel jí ruce, při tom jí zasunul ruku do pochvy, a přes její nesouhlas na ní vykonal soulož, v dalších přesně nezjištěných dnech v období měsíců února až dubna 2019 nejméně ve dvou případech zneužil tvrdého spánku poškozené a bez jejího vědomí jí během spánku do přirození zasouval penis či prsty.

25. Z popsaného činu plyně, že obviněný trestný čin znásilnění spáchal celkem čtyřmi konkrétními dílčími útoky ve dnech 22. 2. až 23. 2., 13. 3. až 14. 3., 15. 3. a 19. 3. 2019, přičemž v prvním případě poškozená spala a obviněný jí vložil svůj penis do ruky, s ní pohyboval, a tím se uspokojoval, druhou rukou ji u toho sahal na prsa a dráždil bradavky. Dne 13. 3. 2019 opět při spánku poškozené jí zastrčil prsty do přirození, ta když se probudila, tak ho odstrkovala a takto ve spánku vůči ní jednal i v dalších dvou neurčitě vymezených případech. Dne 15. 3. 2019 se jí pokoušel stáhnout kalhotky, což poškozená odmítala a odstrčila ho, snažil se jí strčit prsty do pochvy, vykonal u ní orální sex, a 19. 3. 2019, když poškozená vyšla ze sprchy, strhával z ní ručník, proti její vůli na ní sahal, poškozená jeho aktivity odmítala, během zápasu se přesunuli do ložnice, kde na í přes její odpor vykonal soulož. Takto ve stručné podobě spočívající skutkové okolnosti svědčí o tom, že v každém z uvedených případů byly naplněny znaky trestného činu znásilnění podle § 185 tr. zákoníku, jež soudy posoudily jako jeden pokračující zločin podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Důvody, pro které shledaly, že jde o pokračování ve smyslu § 116 tr. zákoníku v rozsudku (bod 108.), vysvětlil soud prvního stupně, jenž dovedl, že jednotlivé dílčí útoky byly vedeny stejným záměrem a naplnily stejnou skutkovou podstatu trestného činu, shledal i stejný způsob provedení, a to i přesto, že ve dnech 22. 2. a 13. 3. 2019 obviněný k tomu, aby se způsobem srovnatelným se souloží ukojil, zneužil celkovou bezbrannost poškozené, která v době jím prováděných sexuálních praktik na jejím těle, tvrdě spala, kdežto ve dnech 15. 3 a 19. 3. 2019 se domohl pohlavního styku, v posledním případě souloží, za použití násilí (viz body 105. až 107. rozsudku soudu prvního stupně). Odvolací soud se s

tímto právním závěrem soudu prvního stupně ztotožnil, a jen k námitkám obviněného doplnil, že svým opakovaným fyzickým obtěžováním poškozené docílil, že ztrácela schopnost mu intenzivněji odporovat, a proto se mu v posledním případě, jemuž však ze strany obviněného předcházelo násilí, podrobila. Takovou situaci však nelze považovat za oboustranně dobrovolný pohlavní styk, ale za znásilnění ve smyslu § 185 tr. zákoníku (viz bod 25. rozsudku odvolacího soudu).

26. K námitkám obviněného, že soudy nebraly do úvahy chování poškozené, která se projevovala způsobem, z něhož nemohl rozpoznat, že sex odmítá, Nejvyšší soud při shodných závěrech, jaké učinily soudy obou stupňů, jen doplňuje, že při pokračujícím jednání je třeba u znásilnění posuzovat každý dílčí útok samostatně a u každého z nich zkoumat, za jakých okolností k němu došlo. Nejde spojovat a zaměňovat okolnosti, za kterých probíhaly jiné sexuální kontakty u partnerů nebo osob, které se spolu občasně pohlavně stýkají. U každého jednotlivého útoku, u každého dílčího sexuálního aktu, je třeba brát na zřetel chování poškozené, zejména jakou ochotu se sexem v konkrétní chvíli projevuje. Pro právní posouzení je rozhodné to, co vyplynulo ze zjištěných skutkových okolností, za nichž k jednotlivému dílčímu útoku došlo. Posouzení jednání pachatele jako znásilnění nebrání, že mezi jednotlivými dílčími útoky došlo k situaci, že poškozená v některém případě sex odmítla a sexuálními aktivitami se bránila, v jiných s pohlavním kontaktem souhlasila. Taková situace bude spíše vzácným případem znásilnění, ale nelze ji vyloučit obzvláště v komplikovaných partnerských vztazích, kde se partneři hádají a usmířují, či mezi nimi vznikají konfliktní situace, a lze připustit, že se mohou tyto méně či více náhodné neshody promítnout i do pohlavního chování. Vždy je však třeba vycházet z vůle a dobrovolnosti obou partnerů a z toho, zda je odpor poškozené vážně míněný. Proto je důležité u každého dílčího útoku pečlivě zkoumat, za jakých okolností se posuzovaný pohlavní akt odehrál, a zda jednotlivý dílčí útok naplňuje všechny znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 185 tr. zákoníku, a v jakých jeho alternativách.

27. Pro tento závěr je třeba vycházet z toho, že při znásilnění je zpravidla porušena nedotknutelnost osoby ve smyslu zásahů do fyzické i psychické integrity jednotlivce. V každém případě pak dochází k porušování nedotknutelnosti soukromí jednotlivce, neboť donucení k pohlavnímu styku je - bez ohledu na formu styku - zásahem do jednoho z nejnítěnějších aspektů soukromého života jednotlivce (srov. článek 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Zásadně jde o právo ženy rozhodovat svobodně o tom, kdy, s kým a jak se bude pohlavně stýkat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. II. ÚS 3003/2020). Jestliže je toto právo upřeno, a pachatel se snaží násilím nebo zneužitím bezbrannosti donutit druhou osobou k pohlavnímu styku, jde o trestný čin znásilnění, které představuje nejzávažnější formu útoku na lidskou důstojnost.

28. Čin obviněného byl posouzen podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, kterého se dopustí ten, kdo jiného násilím nebo pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti. Soudy důvodně shledaly, že obviněný naplnil znaky tohoto zločinu po všech stránkách, s čímž se Nejvyšší soud ztotožnil, protože v těch útocích, kde poškozená tvrdě spala (útoky z noci 22. 2. 2019 a 13. 3. 2019), zneužil její bezbrannost, za níž se podle § 185 odst. 1 alinea druhá tr. zákoníku považuje takový stav oběti, ve kterém není vzhledem k okolnostem schopna projevit svou vůli, pokud jde o pohlavní styk s pachatelem, popř. ve kterém není schopna klást odpor vůči jeho jednání [srov. rozhodnutí č. 43/1994-II. Sb. rozh. tr.]. U trestného činu znásilnění podle § 185 odst. 1 alinea druhá tr. zákoníku, je pojem bezbrannosti chápán v jejím nejširším smyslu. Jednak se může jednat o bezbrannost, která předpokládá celkovou odevzdanost se pachateli bez jakýchkoli známek projevu vlastní vůle či schopnosti na požadavky obviněného jakkoli reagovat, v čemž se jedná se o takový stav bezbrannosti, kdy se oběť nachází v situaci, jíž sama nevnímá, a tudíž není schopna jakéhokoli vlastního úsudku, a tedy ani jakkoli ovlivnit jednání pachatele. Tuto bezbrannost lze označit za celkovou či absolutní, o kterou se v přezkoumávané věci nejedná. U poškozené L. R. soudy shledaly, že pohlavní styk si obviněný s ní vynutil zcela o své vůli v době, kdy ona tvrdě spala. Poškozená jeho aktivity v tvrdém spánku

nezaznamenala. Se zřetelem na tyto skutečnosti soudy důvodně uvedené dílčí útoky posoudily jako spáchané na poškozené ve stavu její bezbrannosti (srov. rozhodnutí 43/1994-II. Sb. rozh. tr.), protože poškozená, která tvrdě spala, nebyla vůbec schopna vnímat situaci, klást odpor ani jakkoliv projevit svou vůli. Nutno podotknout, že obviněný o této konkrétní skutečnosti věděl, a právě ji využil k tomu, aby dosáhl svého cíle (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1839).

29. Obviněný část dílčích útoků (ze dne 15. 3. 2019, a 19. 3. 2019) spáchal za splnění podmínek § 185 odst. 1 alinea 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, neboť se jich dopustil násilím, jímž poškozenou donutil k pohlavnímu styku a spáchal jej souloží (dne 19. 3. 2019), i jiným pohlavním stykem provedeným způsobem srovnatelným se souloží (dne 15. 3. 2019). K tomu je třeba uvést, že za násilí se ve smyslu § 185 odst. 1 alinea 1 tr. zákoníku soudní praxe považuje použití fyzické síly ze strany pachatele za účelem překonání nebo zamezení vážně míněného odporu znásilňované osoby a dosažení pohlavního styku proti její vůli, aniž by bylo nutné, aby poškozená osoba kladla zřejmý fyzický odpor, avšak pachateli musí být její nevole zjevná (srov. srovnávací materiál č. 17/1982, str. 128 a 129 Sb. rozh. tr., rozhodnutí č. [1/1980](#) Sb. rozh. tr. nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2014, sp. zn. 11 Tdo 294/2014, ze dne 1. 8. 2018, sp. zn. 3 Tdo 885/2018, či ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 6 Tdo 603/2018, aj.). Donucením jiného k pohlavnímu styku se rozumí překonání jeho vážně míněného odporu nebo jeho podlehnutí při seznání beznadějnosti kladení odporu s ohledem na to, že mu pachatel za použití násilí nebo pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy nedal žádnou možnost odpor projevit. Výsledkem násilí nebo pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy je, že taková osoba po vyjádření vážně míněného nesouhlasu a projeveném odporu upustí od dalšího vzdoru pro např. zřejmou beznadějnost nebo z odůvodněného strachu, že pachatel svou pohrůžku násilí uskuteční. Podstatným je posoudit, zda odpor oběti je vážně míněný, protože byl-li pouze předstíraný, nejde o donucení. O donucení také nejde, když sice poškozená osoba zpočátku klade odpor, ale později s pohlavním stykem dobrovolně souhlasí a takový projev je z jejího chování patrný (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2019, sp. zn. 8 Tdo 935/2019).

30. Pokud jde o průběh uvedených činů, jak byly ve skutkových zjištěních soudem v přezkoumávaném rozhodnutí popsány, nevznikají pochybnosti o tom, že obviněný na poškozené vykonal „násilí“, aby mohlo dojít k pohlavnímu styku s ní. Je zjevné, že obviněný dne 15. 3. 2019 s poškozenou, když jí chtěl stáhnout kalhotky a ona si je držela a sex odmítala, nakonec provedl orální sex. Za násilí je zde třeba považovat sílu, jíž musel obviněný vynaložit, aby překonal odpor poškozené, která si držela kalhotky, a nechtěla, aby jí je obviněný sundal. Dne 19. 3. 2019 se násilí projevilo v tom, že jí obviněný strhával ručník, jímž byla zahalená, poškozená se mu aktivně bránila a snažila se na sobě ručník udržet, ale nakonec se pro převahu obviněného neubránila, a ten ji v ložnici držel za ruce a přitom s ní vykonal soulož. Takto realizované úkony jsou projevem fyzické síly vůči poškozené, a tudíž v uvedené manipulaci obviněného s poškozenou je třeba spatřovat naplnění znaku „násilí“. Samotná tato skutečnost postačuje pro závěr o naplnění tohoto znaku posuzované skutkové podstaty, neboť pro něj není rozhodná jeho menší intenzita. Míra intenzity násilí se promítá pouze do vyšší či nižší škodlivosti činu, je měřítkem jeho závažnosti, a nachází odraz při ukládání trestu.

31. Ze všech těchto důvodů je třeba přisvědčit závěrům soudů nižších stupňů, že obviněný v bodě 1) po objektivní stránce naplnil znaky zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, a je zjevné, že s potřebnou jistotou bylo prokázáno i zavinění obviněného v přímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Zavinění je předpokladem pro vyvození subjektivní odpovědnosti za spáchaný trestný čin a vztahuje se na průběh pachatelova činu, který se projevil v objektivní realitě a odpovídá znakům skutkové podstaty trestného činu. Musí se vztahovat v podstatě

na všechny skutečnosti, které jsou znakem skutkové podstaty trestného činu. Formy zavinění jsou určeny vztahem objektu a způsobu provedení trestného činu uvedeného v trestním zákoně (srov. například SOLNAŘ, V. Systém československého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti. Praha: Academia, 1972, s. 213). Všechny rozhodné skutečnosti byly prokázány výsledky provedeného dokazování, z nichž logicky vyplynuly v souladu s pravidlem, že okolnosti týkající se subjektivní stránky lze dovozovat v zásadě toliko nepřímou z okolností objektivní povahy, z nichž je možno podle zásad logického myšlení usuzovat na vnitřní vztah obviněného k porušení nebo ohrožení zájmů chráněných trestním zákonem (srov. například zprávy Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. 62/1973 a 41/1976 Sb. rozh. tr., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2010, sp. zn. 8 Tdo 394/2010, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2001, sp. zn. 5 Tz 225/2001, či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. IV. ÚS 2728/12]. Nejvyšší soud k zavinění shledal, že se jím soud prvního stupně řádně zabýval a úmysl přímý ve smyslu § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku řádně doložil a vysvětlil, že pachatel chtěl jednak zneužít spánku poškozené k tomu, aby na ní své sexuální praktiky vykonal, a rovněž chtěl, i přes jí vyjadřovaný odpor, s ní mít pohlavní styk. Obviněnému bylo známo, že až na výjimky poškozená s ním sexuální praktiky odmítala, a i když jejich vztah nebyl zcela ujasněn, z toho, jak se k němu chovala, bylo patrné, že jej nepovažuje za svého milence, a proto, i když jej u sebe spíše kvůli jejich přátelskému vztahu nechávala přespát a nezamezovala mu ve vzájemném kontaktu, bylo potřeba, aby respektoval její vůli, a sexuální aktivity vyvíjel jen tehdy, kdy bylo zřejmé, že s pohlavním aktem souhlasí. Především pro nevyváženost poškozené bylo třeba ctít její svobodu a vůli se v konkrétním případě rozhodnout, zda s pohlavním stykem svolí, či nikoliv. Obviněný však toto její právo nerespektoval, neakceptoval, a i přes její odpor nebo spánek dosáhl pohlavního styku násilím nebo zneužitím její bezbrannosti uvedeným právě proto, že věděl, že by jej jinak přes odpor poškozené nedosáhl.

32. Soudy braly do úvahy, že všechny popsané skutečnosti dokládající uvedenou skutkovou podstatou zločinu byly zjištěným projevem vůle obviněného zahrnuté, a tedy i v posouzení subjektivní stránky soudy splnily všechny podmínky nutné pro závěr o naplnění všech znaků zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku.

c) K právnímu posouzení činu pod bodem 2)

33. Obviněný brojil rovněž proti závěru o vině přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku u skutku v bodě 2), jenž nově vymezil odvolací soud napadeným rozsudkem, tak, že obviněný v období od 19. 4. 2019 do 14. 5. 2019 v úmyslu přimět poškozenou L. R. k obnovení jejich vzájemného vztahu ji přes její nesouhlas a odmítání pronásledoval tím, že ji vytrvale a opakovaně celkem v 729 případech kontaktoval na jejím soukromém telefonu jak telefonicky, tak prostřednictvím textových zpráv, a dále ji kontaktoval prostřednictvím zpráv na komunikačních aplikacích WhatsApp Messenger a Facebook, Messenger a prostřednictvím e-mailových zpráv zasílaných z e-mailových schránek XY@seznam.cz a XY@gmail.com do její e-mailové schránky, kdy jí od 2. do 14. 5. 2019 zaslal celkem 46 e-mailů, přičemž, pokud ke komunikaci mezi nimi došlo, byly jejím obsahem zejména žádosti o obnovení vztahu, výhrady vůči chování poškozené, výhrůžky poškozené prozrazením jejich dřívějšího intimního vztahu jejímu milenci v úmyslu docílit ukončení intimního vztahu poškozené s jejím milencem a prozrazením tohoto intimního vztahu milencově manželce, přičemž když mu poškozená dne 23. 4. 2019 sdělila, že s ním končí a jeho telefonní číslo si poté, kdy jí opakovaně telefonoval, zablokovala, jí dne 24. 4. 2019 osobně vyhledal v restauraci XY na adrese XY, XY, kde jí obtěžoval žádostmi o obnovení jejich intimního vztahu, a přestože s tím nesouhlasila, jí následující dny telefonoval na její mobilní telefon, a když si jej zablokovala, tak na pevnou linku do kanceláře, a když mu telefony pokládala, telefonoval jí ze

skrytého čísla; dále se obracel na jejího bratra J. R., na svou bývalou přítelkyni J. P. a na J. H., které žádal, aby poškozenou přemluvili, aby si ho odblokovala a přátelila se s ním a poté, kdy si ho v telefonu odblokovala, jí stále psal a žádal jí, aby s ním byla opět kamarádka, kolem půlnoci z 5. na 6. 5. 2019 na ní čekal před jejím domem na adrese XY, kde se jí opakovaně pokoušel kontaktovat telefonicky i tím, že opakovaně přibližně po půl hodině zvonil na zvonek od jejího bytu, a to až do cca 11:00 hodin dne 6. 5. 2019, kdy poškozená vyšla ven a kdy jí před domem opět obtěžoval žádostmi o obnovení jejich vztahu, v čemž pokračoval i odpoledne téhož dne, když se vrátila domů, načež v kontaktování poškozené pokračoval i v následujících dnech zprávami na Facebooku či e-maily, kde po ní mimo jiné požadoval, aby si ho odblokovala, aby mu sdělila kontakt na jejího partnera s tím, že vyhledá jeho a jeho manželku a vše jim řekne a sděloval jí, že se uvidí dne 15. 5. 2019 a začne jí ubližovat, neboť věděl, že poškozená bude tohoto dne na plaveckých závodech v XY; toto jeho jednání poškozenou psychicky vyčerpávalo natolik, že nemohla pracovat ani trénovat a když se dne 13. 5. 2019 od bývalé partnerky obviněného K. B. dozvěděla, že obdobného jednání se v minulosti dopustil i vůči ní, když ji navštívil v jejím zaměstnání s nabitou střelnou zbraní, v ní vzbudilo i důvodnou obavu o svůj život a zdraví, přičemž vzhledem ke své nadprůměrné inteligenci a při svých znalostech povahy a osobnosti poškozené mohl předpokládat, že toto intenzivní pronásledování z jeho strany u ní může vést k závažným psychickým problémům, jež u ní následně skutečně nastaly ve formě posttraumatické stresové poruchy, která v různé intenzitě trvala od 13. 5. 2019 do srpna 2020, projevovala se smíšenou úzkostně depresivní reakcí zahrnující úzkost, depresivní nálady, obavy, pocit, že není schopna se vypořádat se současnou životní situací, zhoršení výkonu každodenní činnosti, poruchy emocí projevující se v oblasti jejího pracovního výkonu, v oblasti sexuální, v narušení spánku, a v depresivitě, a bránila jí projevovat a chovat se podle jejích zvyklostí, obstarávat si obvyklým způsobem své životní potřeby a uspořádat své sociální poměry.

34. Právnímu posouzení takto vymezeného činu obviněný vytykal, že nejednal v nevědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku k následku v podobě těžké újmy na zdraví představované posttraumatickou stresovou poruchou, již poškozená utrpěla v důsledku jemu za vinu kladeného jednání spočívajícího v nebezpečném pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. a), b), c), d) tr. zákoníku. Tvrdil, že odvolací soud dostatečně nezjistil všechny skutečnosti pro takový závěr rozhodné a nezabýval se jimi, ani je v popisu skutku nevymezil, a proto je závěr o tom, že jednal v nevědomé nedbalosti nesprávný.

35. K těmto námitkám je třeba uvést, že odvolací soud uvedenou právní kvalifikací změnil závěr soudu prvního stupně, jenž následek v podobě těžké újmy na zdraví vzniklý u poškozené L. R. v důsledku nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. a), b), c), d) tr. zákoníku považoval za spáchaný v nepřímém úmyslu zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku. Takový závěr shledal chybným a dostatečně neobjasněným (viz bod 34. rozsudku odvolacího soudu), neboť dovedl, že obviněný, jenž k poškozené pojal extrémně silnou citovou náklonost, která omezila jeho soudnost, schopnost racionálního uvažování i sebekontroly, nejednal k důsledku svého chování úmyslně, protože jí nechtěl ublížit ani jí způsobit zdravotní potíže. Motivem jeho chování vůči ní bylo, aby ji přiměl, aby byla jeho životní partnerkou, což ona neakceptovala. Odvolací soud vyloučil i jednání v podobě vědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku pro nedostatek vědomí možnosti vzniku škodlivého následku, avšak shledal, že obviněný jako nadprůměrně inteligentní člověk znalý osobnosti poškozené a její povahy byl schopen si uvědomit, že by takový těžký následek u poškozené mohl nastat, a s ohledem na uvedené, jeho vznik mohl a měl předpokládat, což svědčí o splnění podmínek nevědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, a proto v tomto směru obviněného uznal vinným přečinem podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku (viz bod 36. až 38. cit. rozsudku).

36. Nejvyšší soud se s těmito úvahami ztotožnil, protože odvolací soud zvažoval podstatné skutečnosti, které z výsledků provedení dokazování vyplynuly, a vzniklý následek posuzoval podle kritérií vymezujících zavinění obviněného při závěru, že ze subjektivního hlediska nejednal úmyslně, ale těžká újma nastala z nevědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku obviněného, a to v důsledku vůči poškozené prováděnému nebezpečnému pronásledování. Tomuto závěru lze přisvědčit, protože o zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, pokud povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně. Zavinění musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu, tedy i příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem trestného činu. Při nedbalosti je třeba, aby si pachatel alespoň měl a mohl představit, že se takto příčinný vztah může rozvinout a že v důsledku toho může způsobem v trestním zákoníku uvedeným porušit zájem chráněný v ustanovení § 147 tr. zákoníku, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nezpůsobí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2015, sp. zn. 8 Tdo 864/2015).

37. Přečinu těžkého ublížení na zdraví podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví. Jde o nedbalostní trestný čin, a proto se z hlediska subjektivní stránky vyžaduje nedbalost. O zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, pokud povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2001, sp. zn. 3 Tz 182/2001, publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2002, sv. 11 pod č. T 279). Z nevědomé nedbalosti je trestný čin podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku spáchán, jestliže pachatel nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Vychází se zde z možnosti znalosti, která se zkoumá na základě objektivních okolností spojených se skutkem a z objektivních dispozic konkrétního pachatele, neboť trestní zákoník zakládá odpovědnost za trestné činy spáchané z vědomé nedbalosti na povinnosti, ale současně i možnosti předvídat způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem. S tím souvisí i zachovávaní potřebné míry opatrnosti pachatelem. Míra opatrnosti je dána spojením objektivního a subjektivního hlediska při předvídání způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem, neboť jediné spojení obou těchto hledisek při posuzování trestní odpovědnosti za trestný čin z nedbalosti odpovídá zásadě odpovědnosti za zavinění v trestním právu. K trestní odpovědnosti však musí být splněno i subjektivní kritérium nedbalosti. Subjektivní vymezení míry opatrnosti vyžaduje, aby mimo míry povinné opatrnosti (objektivní kritérium) bylo vzato v úvahu i subjektivní vymezení, které spočívá v míře opatrnosti, kterou je schopen vynaložit pachatel v konkrétním případě. Proto o zavinění z nevědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku [ale i vědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku] jde jen tehdy, jestliže povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem jsou dány současně [srov. rozhodnutí č. 6/1988 Sb. rozh. tr.]. Při posuzování subjektivní míry opatrnosti je třeba zvažovat jednak vlastnosti, zkušenosti, znalosti a okamžitý stav pachatele (vzdělání, kvalifikace, obecné i speciální zkušenosti, inteligence, postavení v zaměstnání apod.), a jednak okolnosti konkrétního případu, ať už existují nezávisle na pachateli, nebo jsou jím vyvolané (prostředí a okolnosti spáchaného činu – zejména místo a čas činu) [srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 – 139. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 237].

38. V přezkoumávané věci k těžkému ublížení na zdraví u poškozené došlo v souvislosti s tím, že jí obviněný v období od 19. 4. 2019 do 14. 5. 2019 ve snaze jí přimět k obnovení jejich vzájemného vztahu přes její nesouhlas a odmítání úporně pronásledoval (navázal s ní za tuto dobu 729 kontaktů různými popsány způsoby). Obviněný požadoval obnovení vztahu, vyhrožoval jí prozrazením jejich dřívějšího intimního vztahu jejímu milenci, a když svůj účet zablokovala, osobně jí vyhledal v restauraci, telefonoval na linku do kanceláře, obracel se na jejího bratra a další osoby, které žádal, aby poškozenou přemluvili, aby se s ním přátelila, čekal na ni před jejím domem a opakovaně zvonil

na zvonek. V kontaktování poškozené pokračoval i v následujících dnech a vyhrožoval, že jí začne ubližovat. V důsledku tohoto jeho jednání poškozená nemohla pracovat ani trénovat, a když se dověděla od bývalé partnerky obviněného, že obdobného jednání se v minulosti dopustil i vůči ní, a navštívil ji v jejím zaměstnání s nabitou střelnou zbraní, začala se obávat o svůj život. Toto velmi intenzivní chování vedlo k závažným psychickým problémům, jež u ní následně skutečně nastaly ve formě posttraumatické stresové poruchy, která v různé intenzitě trvala od 13. 5. 2019 do srpna 2020. S ohledem na intenzitu této poruchy byla shledána těžká újma na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku (viz bod 117. rozsudku soudu prvního stupně).

39. V těchto skutečnostech Nejvyšší soud shledal existenci příčinné souvislosti mezi jednáním obviněného, který svým urputným chováním a snahou získat náklonnost poškozené, nedbal potřebné míry opatrnosti a byť nevědomě způsobil zjištěný těžký následek [srov. rozhodnutí č. 46/1963 nebo č. 21/1981 Sb. rozh. tr.]. Přitom ze všech okolností plyne, že si obviněný měl a mohl představit, že se takový následek u poškozené může rozvinout, a byl pro něj rovněž i předvídatelný, a to s ohledem na vytrvalost, s níž jej poškozená odmítala. Z uvedených důvodů Nejvyšší soud závěr o zavinění obviněného v nevědomé nedbalosti považoval za plně odpovídající všem zjištěným skutečnostem, když v popisu skutku jsou v potřebné míře uvedeny všechny rozhodné okolnosti svědčící o nevědomé nedbalosti obviněného, který, jak správně zdůraznil odvolací soud, znal poměry poškozené, byl informován o jejích zvyklostech a stylu života, a věděl, že její odmítání je vážně míněné, nikoliv jen předstírané. Vše svědčí pro správnost závěru odvolacího soudu, že obviněný spáchal přečin podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku v nevědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. Nevěděl, že poškozené způsobil psychické trauma, ani že svým jednáním může uvedený následek způsobit, ale vzhledem k tomu, že měl s poškozenou dostatek osobních zkušeností, o tom vědět měl a mohl.

40. Námitce obviněného, že nejednal v nevědomé nedbalosti nebylo možné vyhovět, protože závěry, které soud druhého stupně v tomto směru učinil, jsou správné a odpovídají všem skutkovým okolnostem i hmotněprávním kritériím, a tedy i závěr, že obviněný činem v bodě 2) naplnil znaky přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, je správný.

VI. Závěr

41. Nejvyšší soud poté, co ze všech rozvedených důvodů dospěl k závěru, že z obsahu dovolání a z příslušného spisu je dostatečně patrné, že rozhodnutí a jemu předcházející řízení netrpí dovolatelem vytýkanými vadami, když šlo o námitky dílem stojící mimo uplatněný dovolací důvod a dílem o námitky pod § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. sice obsahově podřaditelné, avšak nedůvodné, dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné odmítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)